

مدیریت ورزشی - تابستان ۱۳۹۲
شماره ۱۷- ص ص : ۱۹۰-۱۷۳
تاریخ دریافت : ۸۹ / ۱۰ / ۲۶
تاریخ تصویب : ۹۰ / ۱۱ / ۲۵

ارتباط بین سبک‌های رهبری مربیان و رضایتمندی جودوکاران نخبه ایران

۱. رسول نوروزی سیدحسینی^۱ - ۲. هاشم کوزه چیان - ۳. حبیب هنری - ۴. ابراهیم نوروزی سیدحسینی
۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه تربیت مدرس، ۲. استاد دانشگاه تربیت مدرس، ۳. استادیار دانشگاه علامه
طباطبایی، ۴. دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه شهید بهشتی

چکیده

هدف از این تحقیق تعیین ارتباط سبک‌های رهبری مربیان با رضایتمندی جودوکاران نخبه ایران بود که با روش تحقیق توصیفی - همبستگی و به صورت میدانی به اجرا درآمد. جامعه آماری تحقیق کلیه جودوکاران لیگ برتر (۱۶۲ نفر) بودند. در این تحقیق نمونه آماری براساس جدول حجم نمونه‌گیری مورگان ۱۲۵ جودوکار در نظر گرفته شد. به منظور جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌های اطلاعات فردی، مقیاس رهبری در ورزش ($\alpha = 0/95$) و پرسشنامه رضایتمندی ورزشکاران ($\alpha = 0/94$) استفاده شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش آمار توصیفی و در راستای تعیین ارتباط از رگرسیون چندمتغیره استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که بین سبک‌های رهبری مربیان و رضایتمندی بازیکنان رابطه معناداری ($P < 0/05$) وجود دارد. همچنین یافته‌های تحقیق رابطه مثبت و معنی‌داری را بین سبک رهبری دموکراتیک با رضایتمندی بازیکنان نشان داد ($0/05$). ولی بین سبک‌های رهبری و حمایت اجتماعی، آموزش و تمرین، بازخورد مثبت و استبدادی با رضایتمندی بازیکنان ارتباط معناداری مشاهده نشد ($P < 0/05$). به‌طور کلی سبک‌های رهبری مربیان عاملی مهم و پیش‌بینی‌کننده در رضایتمندی ورزشکاران است. از این رو می‌توان گفت مربیان می‌توانند نقش مهمی در شکل‌دهی رضایتمندی در ورزشکاران داشته باشند.

واژه‌های کلیدی

سبک رهبری، مربیان، رضایتمندی، جودوکاران.

مقدمه

رهبری^۱ یک موضوع گروهی پویا و سنتی است که بیشتر اوقات محور توجه پژوهشگران است. اغلب از مربی تیم به عنوان رهبر یاد می‌شود، اما رهبری یک ویژگی ساده از یک فرد نیست بلکه ابعاد، شیوه‌ها و خصوصیات گسترده و پیچیده‌ای را دربرمی‌گیرد (۱۸). کیس^۲ (۱۹۸۴) مربیان را اجزای حیاتی منابع انسانی در سازمان‌های ورزشی می‌داند. به اعتقاد او مربیان حتی اگر واژه رهبری را در مورد خود به کار نبرند، اما وظایف آنان همچون دیگر فعالیت‌های پیشرفته و سازمان‌یافته، مستلزم اعمال رهبری است. مربیان در رسیدن به اهداف تیمی، به وظایفی مانند هدف‌گذاری، برنامه‌ریزی، سازماندهی، کنترل و هماهنگی و نفوذ بر بازیکنان می‌پردازند که در واقع با تدوین این‌گونه سیاست‌ها در فرایندهای گروهی و تعاملات اجتماعی همان وظایف رهبر را به‌جا می‌آورند (۲۵). سبک رهبری^۳ عبارت است از الگوهای رفتاری دائمی و مستمری که افراد هنگام کار با دیگران از آن استفاده می‌کنند و توسط افراد درک می‌شوند (۴). وقتی گروهی از افراد برای رسیدن به هدفی تلاش می‌کنند، به‌طور معمول کسی به‌عنوان رهبر، مسئولیت گروه را به‌عهده می‌گیرد. این فرد باید مهارت‌ها و ویژگی‌های لازم را برای رهبری گروه داشته باشد، تا بتواند اعضای گروه را به سمت هدف مورد نظر هدایت کند. در موقعیت‌های ورزشی، مربی این نقش را برعهده دارد و بازیکنان را هدایت و رهبری می‌کند. بنابراین سبک رهبری مربی نقش مهمی در عملکرد و موفقیت گروه دارد (۱).

به عقیده روین فراست^۴ مربیان محور اصلی و رکن مهم تیم‌های ورزشی هستند و در بین سه عامل ورزشکار، مربی و تماشاگر، مربی در رهبری تیم به‌عنوان سازمان‌دهنده قوی و زیربنای هر پیشرفت مطرح است. یک مربی موفق امروزه به‌عنوان یک معمار تاکتیک نیست، بلکه رهبری است که توانایی‌های روانی خودش را برای رهبری بازیکنان به شکل مطلوبی به‌کار می‌گیرد و آنها را هدایت می‌کند (۲). چلادوری و ساله^۵ (۱۹۸۰) برای ارزیابی رهبری در محیط ورزش، ابزاری به نام مقیاس رهبری ورزش (LSS)^۶ ساختند. این ابزار سبک رهبری را در پنج

-
- 1 . Leadership
 - 2 . Case
 - 3 . Leadership style
 - 4 . Roben N. Frast
 - 5 . Chelladurai and Saleh
 - 6 . Leadership scale for sport

بعد می‌سنجد. این ابعاد عبارتند از: تمرین و آموزش^۱، حمایت اجتماعی^۲، بازخورد مثبت^۳، شیوه استبدادی^۴ (آمرانه) و شیوه دموکراتیک^۵. تمرین و آموزش شامل رفتارهایی است که مربی برای بهبود اجرای ورزشکار انجام می‌دهد. حمایت اجتماعی به رفتارهایی اشاره دارد که مربی به روابط بین فردی مثبت با ورزشکاران، توجه به رفاه آنها و ایجاد جو گروهی مثبت، توجه دارد. بازخورد مثبت به رفتارهایی اشاره می‌کند که مستلزم شناسایی و ارائه پاداش به اجرای خوب است. دو بعد آخر، شیوه تصمیم‌گیری مربی را نشان می‌دهد. سبک دموکراتیک، رفتارهایی هستند که به ورزشکار اجازه شرکت در تصمیم‌گیری مربوط به گروه را می‌دهند. از طرف دیگر، سبک استبدادی، شامل تصمیم‌گیری‌های مستقل مربی با تکیه بر اختیار و اقتدار شخصی اوست (۱۱).

سبک رهبری مربی را می‌توان به‌عنوان فرایند اثرگذار بر فرد و گروهی که در دستیابی به اهداف تلاش می‌کنند تعریف کرد (۹). مربیان نه فقط به اجرای مهارت‌های ورزشی بلکه باید به مهارت‌های روانی افراد و تیم توجه کنند. بنابراین توجه به فرایندهای فردی و گروهی با نیازهای فردی ورزشکاران و تیم ضروری است و جزیی از کارآمدی مربی محسوب می‌شود (۲۸). یکی از مهم‌ترین نتایج هر برنامه تمرینی، رضایتی است که شرکت‌کنندگان از آن به دست می‌آورند. اگر فردی از برنامه تمرینی راضی باشد، به ادامه آن برنامه و ثبت نام در برنامه‌های آتی نیز تمایل پیدا می‌کند (۲۳). رضایت، بخش ذاتی مشارکت ورزشی و لذت است. بدون رضایت، ورزشکاران به دنبال دیگر منابع کسب موفقیت و لذت می‌روند. موضوع رضایت را نمی‌توان در هیچ سنی کم‌اهمیت دانست. چلادوری (۱۹۸۴) نشان داد که «میزان رضایت ابرازشده از سوی ورزشکاران در خصوص عملکردشان با میزان موفقیت یا شکست تیم به هم گره خورده است» (۸).

چلادوری و ریمر^۶ (۱۹۹۸) رضایتمندی ورزشکار را این‌گونه تعریف کرده است: رضایت ورزشکار عبارت است از حالت عاطفی مثبتی که در نتیجه ارزشیابی پیچیده از ساختارها، فرایندها و بروندادهای مرتبط با تجارب ورزشی به وجود می‌آید (۱۰). رضایت ورزشکار در ارتباط با سبک رهبری مربی چهار بعد رضایت از آموزش و تمرین، رضایت از رفتار و تعامل مربی، رضایت از عملکرد فردی و رضایت از عملکرد تیمی را دربرمی-

-
- 1 . Training and instruction
 - 2 . Social support
 - 3 . Positive feedback
 - 4 . Autocratic style
 - 5 . Democratic style
 - 6 . Chelladurai and Riemer

گیرد. رضایت از آموزش و تمرین، رضایتمندی ورزشکار از تمرین و آموزش فراهم شده توسط مربی را دربرمی‌گیرد. رضایت از رفتار و تعامل مربی، رضایتمندی از آن رفتارهایی از مربیگری را دربرمی‌گیرد که به‌طور مستقیم بر فرد و حتی بر بهبود و توسعه تیم اثر می‌گذارد. رضایت از عملکرد فردی، رضایتمندی یک ورزشکار از عملکرد تکلیف و وظیفه خودش و رضایت از عملکرد تیمی، رضایت یک ورزشکار از سطح عملکرد تیمش را نشان می‌دهد (۲۴، ۹). کانون توجه در تیم نه فقط به رضایتمندی اعضا در پیامدها یا فرایندهای فردی است، بلکه به فرایند یا پیامدهای تیمی نیز توجه می‌شود، یعنی همان‌طور که چند پیامد یا فرایند فردی وجود دارد که یک ورزشکار ممکن است به دنبال آنها باشد، پیامدها یا فرایندهایی نیز وجود دارد که شاید فقط از طریق تلاش‌ها و اجرای (عملکرد) اعضای دیگر تیم به دست می‌آید. برای مثال میل به پیروزی در مسابقات فقط بر پایه عملکرد کل تیم قرار دارد (۲۵). از طرف دیگر، ممکن است ورزشکار احساسات و واکنش‌های معینی به تیم به‌عنوان یک ماهیت مستقل و جدا از خودش برای ادراک رضایتمندی داشته باشد. این تمایز بین واکنش‌های یک فرد نسبت به خودش به‌عنوان عضوی از گروه و نسبت به کل گروه مشاهده می‌شود. بنابراین حفظ تمایز و تفاوت بین جنبه‌های مختلف رضایتمندی مرتبط با واکنش‌های فردی و تیمی بسیار مهم است (۲۵، ۵). سازه رضایتمندی ناشی از ورزش (ورزش‌های سازمان‌یافته و رقابتی که اولین هدف آنها پیروزی است)، مورد علاقه محققان است. برای بسیاری از مربیان، رضایت و عملکرد ذاتاً به هم مربوط هستند. اما در مورد رضایت ورزشکاران، پژوهش کمتری انجام گرفته است. به ویژه پژوهش‌هایی که رضایت بازیکنان را در چهارچوب یک بررسی علمی مورد توجه قرار داده باشد (۸).

رضایت به‌عنوان پیامد یا دستاورد کار مربی در تحقیقات متعدد رهبری که در چارچوب مدل چندبعدی رهبری چلادوری انجام گرفته، در نظر گرفته شده است (۲۷، ۲۶). خوران و همکاران (۱۳۸۷) در تحقیقی به بررسی ارتباط بین رفتارهای مختلف رهبری مربی از دیدگاه ورزشکار و سطح رضایتمندی ورزشکاران دانشگاه تهران شرکت‌کننده در نهمین المپیاد ورزشی کشور پرداختند و ارتباط مثبتی را بین رفتارهای رهبری درک‌شده توسط ورزشکار (تمرین و آموزش، رفتار دموکراتیک، حمایت اجتماعی و بازخورد مثبت) با رضایت ورزشکاران گزارش کردند، ولی بین رفتارهای استبدادی رهبر و کلیه شاخص‌های رضایتمندی رابطه معناداری مشاهده نشد

(۳). دویر و فیشر^۱ (۱۹۹۰) در تحقیقی که به بررسی ارتباط درک سبک های رهبری مربیان با رضایتمندی کشتی گیران انجام دادند، به این نتیجه رسیدند که بین سبک های رهبری مربیان و رضایتمندی بازیکنان رابطه معناداری وجود ندارد (۱۵).

نوروزی سیدحسینی و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که رفتارهای رهبری مربیان با رضایتمندی بسکتبالیست های نخبه ایران ارتباط معناداری دارد (۵). ریمر و تون^۲ (۲۰۰۱) در تحقیقی که به مطالعه ارتباط بین سبک های رهبری مربیان و رضایتمندی بازیکنان تنیس انجام دادند، رابطه معناداری را بین سبک های رهبری مربیان و رضایتمندی بازیکنان گزارش نکردند (۲۷). ایپین مورتی^۳ (۲۰۰۶) اثر رهبری تحول گرای مربیان (که با رهبری دموکراتیک، بازخورد مثبت و حمایت اجتماعی، همراستاست) دانشگاه ها بر رضایت ورزشکاران و عملکرد فردی آنها را ارزیابی کرد و به این نتیجه رسید که درک ورزشکاران از سبک رهبری تحول گرا تحت تأثیر سن و جنیست قرار نمی گیرد. نتایج نشان داد که سبک رهبری تحول گرای مربیان اثر مثبت معناداری بر رضایت و عملکرد ورزشکاران دارد (۲۰). چیافن^۴ (۲۰۰۶) تأثیر درک رفتار رهبری مربی را بر انسجام تیمی و رضایتمندی ورزشکاران بررسی کرد و دریافت که ارتباط های مثبت و معناداری بین رفتارهای رهبری مربی (به جز رفتارهای استبدادی) با رضایتمندی ورزشکار وجود دارد (۱۳). آیس و همکاران^۵ (۲۰۰۶) نشان دادند که سبک های حمایتی مربی با رضایتمندی بازیکنان رابطه مثبتی دارد. زمانی که ورزشکاران این گونه سبک ها را در سطح بالاتری دریافت دارند، از عملکرد خود در تیم احساس رضایتمندی می کنند. در کل، این پژوهش نشان داد که رهبری مربیان با میزان درک افراد از رضایتمندی ارتباط معناداری دارد (۱۶). چن^۶ (۲۰۰۷) اثر رفتارهای رهبری مربی را بر بسکتبالیست های تایوانی بررسی کرد و به این نتیجه رسید که استفاده از رفتارهای رهبری تحول گرا می تواند عملکرد تیمی و رضایتمندی ورزشکاران را افزایش دهد چرا که بازیکنان انتظار دارند و ترجیح می دهند مربیان از شیوه رهبری تحول گرا استفاده کنند (۱۲). فارنتی^۷ (۲۰۰۸) در بخشی

-
- 1 . Dwyer and Fischer
 - 2 . Riemer and Toon
 - 3 . Ipinmoroti
 - 4 . Chia - Fen
 - 5 . Eys & et al
 - 6 . Chen
 - 7 . Farenti

از تحقیق خود به بررسی درک شیوه رهبری سرمربیان لیگ دسته سوم بسکتبال و تأثیر آن بر رضایتمندی ورزشکاران پرداخت و به این نتیجه رسید که ارتباط مثبت و معناداری بین رفتار رهبری و رضایتمندی ورزشکاران وجود دارد (۱۷). کوتزورت و گنروی^۱ (۲۰۰۹) اثر سبک حمایتی - استقلال‌مندی را بر ارضای نیاز ورزشکاران بررسی کردند و نشان دادند که سبک رهبری مربی می‌تواند ارضای نیاز صلاحیت و وابستگی ورزشکار در ارتباط با مربیگری را پیش‌بینی کند (۱۴). کارمان^۲ و همکاران (۲۰۰۹) در تحقیقی در زمینه بررسی رضایت ورزشکار و رهبری روی ورزشکاران رشته‌های گروهی، به این نتیجه رسیدند تأثیری که گروه‌های کوچک‌تر بر ابعاد سبک رهبری مربی و رضایتمندی ورزشکار می‌گذارند، با ساختارهای فردی افراد گروه در ارتباط است (۲۱). نظرال‌دین^۳ و همکاران (۲۰۰۹) نیز طی مطالعه‌ای به بررسی شیوه‌های رهبری مربیان، رضایتمندی ورزشکاران و ارتباط بین این دو در بسکتبالیست‌های دانشگاه‌های مالزی پرداختند و به ارتباط معنادار مثبتی بین سبک‌های آموزش و تمرین مربی و رضایتمندی ورزشکاران رسیدند (۲۴). هاتامله و همکاران^۴ (۲۰۰۹) سبک رهبری مربی را به‌عنوان عامل پیش‌بینی‌کننده رضایتمندی در ورزشکاران بررسی کردند. نتایج نشان داد که بین رضایتمندی ورزشکاران و سبک‌های رهبری مربی (به جز سبک رهبری استبدادی)، ارتباط معناداری وجود دارد. آنها دریافتند که به‌منظور رضایتمندی بیشتر ورزشکاران، مربیان باید از تمرین و آموزش بیشتری استفاده کنند، عملکرد خوب را تشویق کنند و به ورزشکاران در فرایند تصمیم‌گیری درباره هدف‌های تیم، راهکار و راهبرد بازی، اجازه مشارکت بدهند (۱۹). خلج، خبیری و سجادی (۲۰۱۱) در تحقیقی گزارش کردند که بین ادراک رفتارهای مربیان و رضایتمندی زنان اسکیت‌باز رابطه معناداری وجود دارد. همچنین در بین رفتارهای رهبری مربیان، آموزش و تمرین، بازخورد مثبت و حمایت اجتماعی با رضایتمندی اسکیت‌بازان زن رابطه مثبت و معناداری دارد (۲۲). مطابق با مطالب ذکرشده، عدم استفاده از سبک‌های مناسب رهبری در مربیگری تیم‌های ورزشی و به‌ویژه تیم‌های حرفه‌ای می‌تواند با وجود صرف هزینه‌های زیاد و استفاده از امکانات و بودجه‌های هنگفت به عدم ایجاد رضایتمندی ورزشکار بینجامد و به نتایج ضعیف یا شکست تیم منجر شود. مسئله‌ای که در اینجا محققان را به سمت فرایند تحقیق سوق داده، بررسی ارتباط سبک‌های رهبری مربیان با رضایتمندی

1 . Coatsworth and Conroy

2 . Karreman

3 . Nazarudin

4 . Hatamleh & et al

ورزشکار است و پاسخ به این پرسش ها که چه ارتباطی بین سبک های رهبری مربیان با رضایتمندی جودوکاران نخبه ایران وجود دارد؟ و چه ارتباطی بین ویژگی های دموگرافیکی و رضایتمندی جودوکاران نخبه ایران وجود دارد؟

روش تحقیق

باتوجه به اینکه این پژوهش ارتباط سبک های رهبری مربیان با رضایتمندی جودوکاران نخبه ایران را بررسی می کند، مناسب ترین روش برای انجام تحقیق، توصیفی - همبستگی است که به صورت میدانی به اجرا درآمد. جامعه آماری این تحقیق کلیه جودوکاران لیگ برتر (۱۶۲ نفر) بودند که در مسابقات لیگ برتر سال ۱۳۸۹ به رقابت می پرداختند. در این تحقیق نمونه آماری براساس جدول حجم نمونه گیری مورگان ۱۲۵ نفر در نظر گرفته شد که از طریق روش نمونه گیری تصادفی ساده از جامعه تحقیق انتخاب شد. به منظور جمع آوری اطلاعات از سه پرسشنامه به شرح زیر استفاده شد:

* پرسشنامه اطلاعات فردی^۱ شامل سن، وضعیت تأهل، میزان تحصیلات، سابقه فعالیت در باشگاه فعلی، سابقه قهرمانی، و نوع حضور در تیم.

* پرسشنامه مقیاس رهبری ورزش (LSS)^۲ برای جمع آوری اطلاعات در زمینه سبک های رهبری مربیان مورد استفاده قرار گرفت. این پرسشنامه توسط چلادوری و ساله (۱۹۷۸) ساخته شده و در سال ۱۹۹۸ بازنگری شده است و در ایران توسط محمدزاده (۱۳۸۷) هنجاریابی شده است. این پرسشنامه شامل ۵ خرده مقیاس با عنوان تربیت و آموزش (۱۴ سؤال)، حمایت اجتماعی (۸ سؤال)، باز خورد مثبت (۷ سؤال)، استبدادی (۵ سؤال) و دموکراتیک (۹ سؤال است). این پرسشنامه ۴۳ سؤال از نوع بسته دارد و براساس مقیاس پنج ارزشی لیکرت (۱) به معنی هیچ گاه، ۲ به ندرت، ۳ گاهی، ۴ اغلب و ۵ همیشه اندازه گیری می شود.

* پرسشنامه رضایت از ورزش (ASQ)^۳ برای جمع آوری اطلاعات در زمینه رضایتمندی جودوکاران استفاده شد. این پرسشنامه توسط چلادوری و ریمر (۱۹۹۷) تدوین شده که توسط حلاج (۱۳۸۷) هنجاریابی شده است.

1 . Demography

2 . Leadership Scale for sport

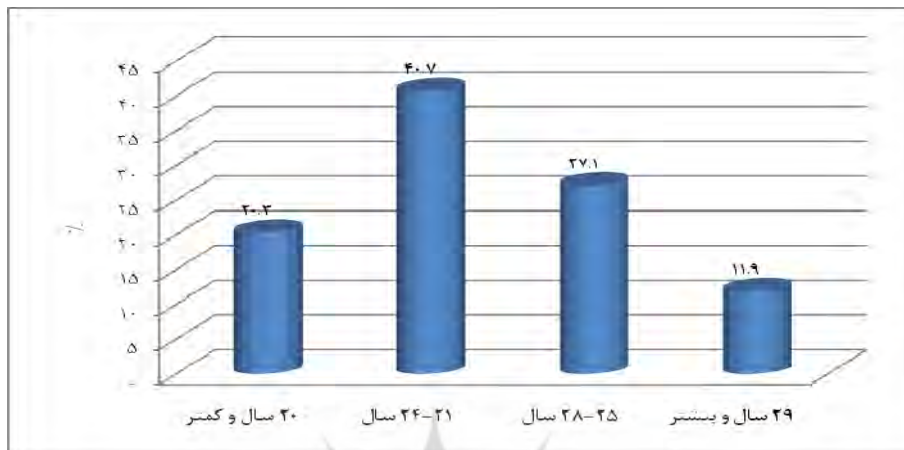
3 . Athlete' satisfaction questionnaire

پرسشنامه مذکور ۵۶ سؤال دارد. از طریق ۱۴ سؤال این پرسشنامه رضایت بازیکن از سبک‌های رهبری اندازه‌گیری می‌شود که عبارتند از: رضایت از آموزش و تمرین (۴ سؤال)، رضایت از رفتار و تعامل مربی (۴ سؤال)، رضایت از عملکرد فردی (۳ سؤال)، و رضایت از عملکرد تیمی (۳ سؤال) که در مقیاس هفت‌ارزشی لیکرت (۱ به معنی اصلاً راضی نیستم، تا ۷ به معنی کاملاً راضی هستم) اندازه‌گیری می‌شود.

۱۲۵ پرسشنامه به‌صورت تصادفی ساده در میان نمونه آماری توزیع شد که در نهایت ۷ پرسشنامه به‌علت نقص اطلاعات کنار گذاشته شد و تجزیه و تحلیل آماری روی ۱۱۸ پرسشنامه انجام گرفت. در این پژوهش به‌منظور سامان دادن و خلاصه کردن نمره‌های خام و توصیف اندازه‌های به‌دست‌آمده از نمونه‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی (میانگین، درصد، فراوانی، انحراف معیار و انواع جدول‌ها) استفاده شد. همچنین به‌منظور تعیین رابطه از رگرسیون چندمتغیره استفاده شد. عملیات آماری به‌وسیله نرم‌افزار SPSS/16 انجام گرفت و داده‌ها در سطح معناداری $P < 0/05$ تجزیه و تحلیل شدند.

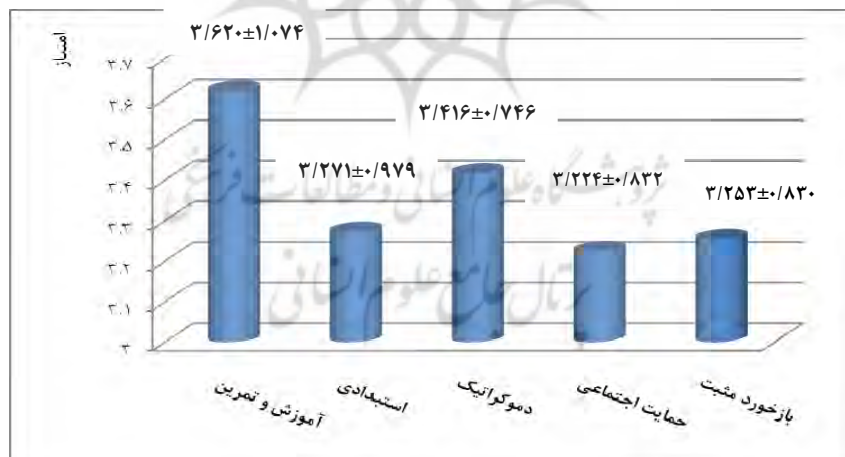
نتایج و یافته‌های تحقیق

با بررسی ویژگی‌های فردی نمونه‌های تحقیق همان‌گونه که در شکل ۱ نشان داده شده است، مشخص شد که ۳۰/۳ درصد در دامنه سنی ۲۰ سال و کمتر، ۴۰/۷ درصد در دامنه سنی ۲۴ - ۲۱ سال، ۲۷/۱ درصد در دامنه سنی ۲۸ - ۲۵ سال و ۱۱/۹ درصد در دامنه سنی ۲۹ سال و بیشتر قرار داشتند. از نظر سطح تحصیلات ۳۲/۲ درصد دیپلم و کمتر، ۳۹ درصد فوق دیپلم، ۲۰/۳ درصد لیسانس، ۸/۵ درصد فوق لیسانس و بالاتر بودند. از نظر سابقه فعالیت ورزشی در باشگاه فعلی، ۲۵/۴ درصد دو سال، ۵/۱ درصد بین ۴ - ۲ سال، ۳۵/۶ درصد بین ۷ - ۵ سال و ۳۳/۹ درصد بیشتر از ۷ سال سابقه داشتند. از نظر سابقه قهرمانی ۸/۵ درصد دارای مقام استانی، ۱/۷ درصد دارای مقام منطقه‌ای، ۳۷/۳ درصد مقام کشوری، ۲۸/۸ درصد مقام آسیایی و ۲۳/۷ درصد دارای مقام جهانی بودند. از نظر نوع عضویت در باشگاه ۸۶/۴ درصد بازیکن اصلی و ۱۳/۶ درصد بازیکن ذخیره بودند.

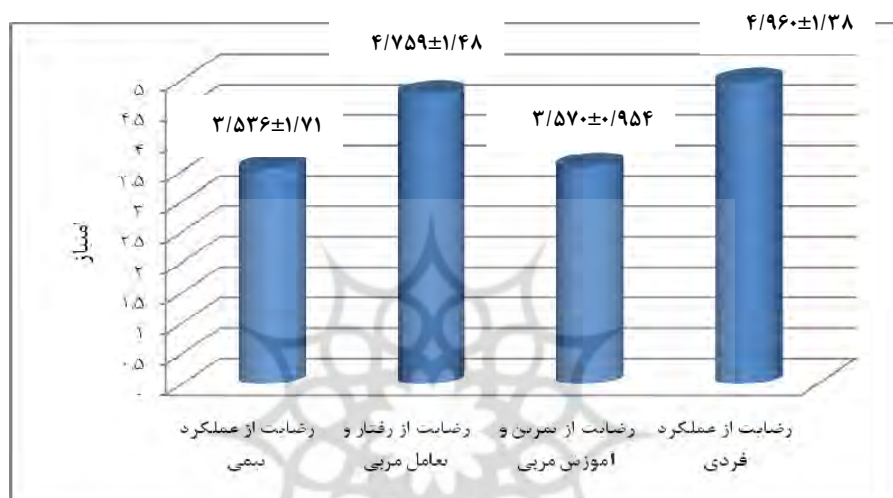
شکل ۱- توزیع درصد سن نمونه‌های تحقیق

در شکل ۲ میانگین و انحراف معیار نمره‌های سبک‌های رهبری مربیان آمده است. در بین سبک‌های مورد استفاده مربیان، سبک آموزش و تمرین بیشترین مقدار ($3/62 \pm 10/74$) و سبک حمایت اجتماعی کمترین مقدار ($3/224 \pm 0/822$) را دارند.

شکل ۲- توزیع میانگین امتیازات ابعاد سبک‌های رهبری مربیان

در شکل ۳ میانگین و انحراف معیار نمرات رضایتمندی ورزشکاران آمده است. در بین ابعاد رضایتمندی، بعد رضایت از عملکرد فردی بیشترین مقدار ($4/96 \pm 1/38$) و رضایت از عملکرد تیمی کمترین مقدار ($3/536 \pm 1/71$) را دارند.

شکل ۳ - توزیع میانگین امتیازات ابعاد رضایتمندی

باتوجه به جدول ۱ و با تأکید بر مقادیر به دست آمده، می‌توان گفت که ارتباط معناداری بین «سبک‌های رهبری مربیان» با «رضایتمندی جودوکاران» در سطح $\alpha = 0/01$ مشاهده می‌شود. به عبارت دیگر، توان پیش‌بینی «رضایتمندی جودوکاران» از طریق «سبک‌های رهبری مربیان» وجود دارد. از این رو، برای شناسایی و تبیین ضرایب رگرسیون، ضروری است تا جدول ضرایب رگرسیون عنوان شود.

جدول ۱ - رگرسیون چندمتغیری به منظور پیش‌بینی رضایتمندی جودوکاران از طریق سبک‌های رهبری مربیان

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	سطح معنی‌داری
رگرسیون	601/965	5	120/393	10/92	0/001
باقی‌مانده	1336/171	112	11/930		

باتوجه به جدول ۲ و ضرایب رگرسیون چندمتغیری با روش ورود همزمان و همچنین ضرایب رگرسیون به دست آمده، می توان گفت که ارتباط مثبت معناداری بین سبک رهبری دموکراتیک با رضایتمندی جودوکاران وجود دارد ($P < 0/05$). به این ترتیب که با افزایش سبک دموکراتیک، رضایتمندی جودوکاران افزایش و با کاهش آن رضایتمندی جودوکاران کاهش می یابد.

جدول ۲ - ضرایب رگرسیون مرتبط با جدول ۱

متغیر ملاک	متغیرهای پیش بینی کننده	مقدار B	ضریب بتا	مقدار t	سطح معنی داری
	تربیت و آموزش	-۰/۳۷۰	-۰/۰۹۸	-۰/۸۲۱	۰/۴۱۳
	بازخورد مثبت	-۰/۸۸۴	-۰/۱۸۰	-۱/۴۴۰	۰/۱۵۳
رضایتمندی جودوکاران	دموکراتیک	۳/۴۸۲	۰/۶۳۸	۳/۷۵۹	۰/۰۰۱
	حمایت اجتماعی	۰/۲۷۱	۰/۰۵۵	۰/۴۴۵	۰/۶۵۷
	استبدادی	۰/۲۹۲	۰/۰۷۰	۰/۴۶۰	۰/۶۴۶

باتوجه به جدول ۳ و با تأکید بر مقادیر به دست آمده، می توان گفت که ارتباط معناداری بین ویژگی های دموگرافیکی با رضایتمندی جودوکاران در سطح $\alpha = 0/01$ مشاهده می شود. به عبارتی، توان پیش بینی رضایتمندی جودوکاران از طریق ویژگی های دموگرافیکی وجود دارد. از این رو به منظور شناسایی و تبیین ضرایب رگرسیون ضروری است تا جدول ضرایب رگرسیون عنوان شود.

جدول ۳ - رگرسیون چندمتغیری به منظور پیش بینی رضایتمندی جودوکاران از طریق ویژگی های دموگرافیک

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	سطح معنی داری
رگرسیون	۳۲۹/۸۳۴	۷	۴۸/۵۴۸	۳/۳۴۱	۰/۰۰۳
باقی مانده	۱۵۹۸/۳۰۱	۱۱۰	۱۴/۵۳۰		

باتوجه به جدول ۴ و ضرایب رگرسیون چندمتغیری با روش ورود همزمان و همچنین ضرایب رگرسیون به‌دست‌آمده، می‌توان گفت که ارتباط معناداری بین وضعیت تأهل با رضایتمندی جودوکاران وجود دارد ($P < 0/05$). اما بین دیگر ویژگی‌های دموگرافیکی شامل سن، وضعیت تحصیلی، وضعیت شغلی، سابقه عضویت در باشگاه، سابقه قهرمانی و نوع حضور در تیم با رضایتمندی بازیکنان رابطه معناداری مشاهده نمی‌شود ($P > 0/05$).

جدول ۴ - ضرایب رگرسیون مرتبط با جدول ۵

متغیر ملاک	متغیرهای پیش‌بینی‌کننده	مقدار B	ضریب بتا	مقدار t	سطح معنی‌داری
سن		۰/۸۶۱	۰/۱۹۷	۱/۴۹۶	۰/۱۳۷
وضعیت تأهل		-۴/۵۰۰	-۰/۴۹۴	-۴/۲۸۳	۰/۰۰۱
وضعیت تحصیلی		-۰/۰۱۱	-۰/۰۰۲	-۰/۰۲۶	۰/۹۷۹
وضعیت شغلی		۰/۲۰۶	۰/۰۴۵	۰/۴۴۳	۰/۶۵۹
سابقه عضویت در باشگاه		۰/۱۳۹	۰/۰۴۸	۰/۴۸۵	۰/۶۲۸
سابقه قهرمانی		۰/۶۶۱	۰/۱۸۳	۱/۳۸۴	۰/۱۶۹
نوع حضور در تیم		-۰/۱۲۵	-۰/۰۱۱	-۰/۰۸۵	۰/۹۳۳

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از این تحقیق، تعیین ارتباط سبک‌های رهبری مربیان با رضایتمندی جودوکاران نخبه ایران بود. نتایج نشان داد که بین سبک‌های رهبری مربیان و رضایتمندی جودوکاران رابطه مثبت و معناداری وجود دارد ($P < 0/05$). به عبارتی، توان پیش‌بینی رضایتمندی جودوکاران از طریق سبک‌های رهبری مربیان وجود دارد. این نتیجه با نتایج تحقیقات خوران و همکاران (۱۳۸۷)، شی (۲۰۰۴)، ریمر و چلادوری (۱۹۹۷)، نوروزی سیدحسینی و همکاران (۱۳۹۰)، ایپین مورتی (۲۰۰۶)، چیافن (۲۰۰۶)، آیس و همکاران (۲۰۰۶)، چن (۲۰۰۷)، کوتزورت و کنروی (۲۰۰۹)، کارمان و همکاران (۲۰۰۹)، فارنتی (۲۰۰۸)، خلیج و همکاران (۲۰۱۱) و

نظرالدین و همکاران (۲۰۰۹) که بین سبک های رهبری مربیان و رضایتمندی بازیکنان رابطه مثبت و معناداری را گزارش کردند، همخوانی دارد. در مقابل با یافته های دویر و فیشر (۱۹۹۰) و ریمر و تون (۲۰۰۱) که نتوانستند رابطه معناداری بین سبک های رهبری مربیان و رضایتمندی بازیکنان گزارش کنند، مغایر است. شاید علت احتمالی این عدم همخوانی، در تفاوت جامعه تحقیق نهفته باشد. همچنین نتایج نشان داد که سبک رهبری دموکراتیک با رضایتمندی جودوکاران رابطه مثبت و معناداری دارد ($P < 0/05$). این نتیجه با نتایج تحقیقات خوران و همکاران (۱۳۸۷)، شی (۲۰۰۴)، ایپین مورتی (۲۰۰۶)، چیافن (۲۰۰۶) و نظرالدین و همکاران (۲۰۰۹) همخوانی دارد. باتوجه به این نتیجه می توان عنوان کرد مربیانی که ورزشکاران را در تصمیم گیری ها شرکت می دهند و به روابط بین فردی مثبت با ورزشکاران و ایجاد جو گروهی مثبت، تأکید دارند، در ایجاد رضایتمندی ورزشکاران نقش عمده ای ایفا می کنند. به عبارت دیگر، مربیانی که بیشتر از سبک رهبری دموکراتیک استفاده می کنند، می توانند رضایتمندی بیشتری در ورزشکاران خود ایجاد کنند. در واقع مربیانی که بیشتر از این سبک رهبری استفاده می کنند، به نیازهای روحی و روانی و به صورت کلی نیازهای انسانی ورزشکاران پاسخ می دهند و می توانند آنها را در صحنه های ورزشی درک کرده و با آنها روابط صمیمی برقرار کنند و تمایل ورزشکاران را برای کسب موفقیت هرچه بیشتر در عرصه ورزش فراهم آورند و به تبع در ورزشکاران خود رضایتمندی مطلوبی را ایجاد کنند. زمانی که ارتباط مربی با ورزشکار براساس احترام و صمیمیت و ایجاد فرصت برای مشارکت و خلاقیت باشد، درک و نگرشی را برای ورزشکار به همراه دارد که موجب افزایش رضایتمندی او می شود. اگر تعامل بین مربیان و بازیکنان مثبت نباشد، امکان دارد ورزشکاران احساسات ناخوشایندی را تجربه کنند و تجربیات منفی در ورزش می تواند با عملکرد ضعیف بازیکنان، عملکرد ضعیف تیم و کناره گیری بازیکنان از تیم مرتبط باشد، از این رو مربیانی که بیشتر به ورزشکاران توجه می کنند و آنها را در تصمیم گیری های مربوط به تیم شرکت می دهند، می توانند نقش مثبتی در افزایش رضایتمندی ورزشکاران داشته باشند.

نتایج این تحقیق همچنین نشان داد که مربیان بیشتر از سبک رهبری تربیت و آموزش استفاده می کنند. به طور کلی به نظر می رسد باتوجه به ماهیت آموزشی و تمرین مداوم و مستمر برای کسب مهارت های ورزشی، استفاده از سبک آموزش و تمرین که در آن بر انجام وظایف و تکالیف فنی تأکید می شود، بیشتر است. از این رو می توان ادعان کرد که این سبک، روش مناسب و کارآمدی برای تربیت ورزشکاران است و اگر مربیان نتوانند

توانایی آموزش فنون و راهکارها یا درک راهبردهای رقابتی تیم خود و حریف به ورزشکاران و حتی مدیران تیم و هواداران نشان دهند، بدون تردید هویت شغلی آنان متزلزل خواهد شد. موضوع دیگری که در این تحقیق بررسی شد، رضایتمندی ورزشکاران بود که نتایج نشان داد رضایتمندی بازیکنان می‌تواند به‌عنوان پیامدی از سبک‌های رهبری مربی تلقی شود. میزان رضایتمندی ورزشکاران در این تحقیق از عملکرد فردی، بیشتر از دیگر ابعاد رضایتمندی بود. این نتیجه بیانگر رضایتمندی زیاد جودوکاران از انجام وظایف و تکالیف خود است. در واقع این نتیجه به این امر تأکید دارد که جودوکاران نخبه ایران در انجام وظایف خود کوشا هستند، به‌طوری‌که رضایت زیادی از انجام آن دارند. از آنجا که عدم توجه به رضایتمندی ورزشکاران ممکن است موجب اعتراض، کم‌کاری، اشتباه، جابه‌جایی به باشگاه‌های دیگر یا ترک ورزش و گرایش به ناهنجاری‌های اجتماعی می‌شود؛ از این رو باید به این امر توجه ویژه‌ای شود. در زمینه رضایتمندی ورزشکار، تحقیق زیادی در داخل کشور صورت نگرفته است، ولی باتوجه به اینکه اولویت رضایت از عملکرد فردی بالاتر از دیگر ابعاد رضایتمندی بود، می‌توان بیان کرد که اولویت بالای سبک رهبری آموزش و تمرین مربیان با اولویت رضایتمندی از عملکرد فردی، تقریباً سازگار و متناسب است. این یافته اهمیت کنش‌های رفتاری و شیوه برخورد مربیان را در تأمین رضایتمندی ورزشکاران نشان می‌دهد.

یکی دیگر از نتایج تحقیق این بود که بین ویژگی‌های دموگرافیکی و رضایتمندی بازیکنان، رابطه معناداری وجود دارد ($P < 0/05$). به‌عبارت دیگر، توان پیش‌بینی رضایتمندی بازیکنان از طریق ویژگی‌های دموگرافیکی وجود دارد. همچنین در میان ویژگی‌های دموگرافیکی تنها وضعیت تأهل با رضایتمندی بازیکنان رابطه معناداری داشت ($P < 0/05$) و بین دیگر ویژگی‌های دموگرافیک مانند سن، وضعیت تحصیلی، وضعیت شغلی، سابقه عضویت در باشگاه، سابقه قهرمانی و نوع حضور در تیم با رضایتمندی بازیکنان رابطه معناداری مشاهده نشد ($P < 0/05$). این نتیجه با نتایج تحقیق ایپین مورتی (۲۰۰۶) که بین ویژگی‌های دموگرافیکی و رضایتمندی بازیکنان رابطه معناداری را گزارش نکرد، همخوانی ندارد. از آنجا که تحقیقات اندکی در مورد ویژگی‌های دموگرافیکی و ابعاد رضایتمندی بازیکنان وجود دارد، این نتیجه تحقیق که وضعیت تأهل ورزشکار با رضایتمندی بازیکنان رابطه معناداری داشت، ممکن است به احتمال زیاد ناشی از وضعیت اجتماعی و اقتصادی جامعه ما باشد.

به صورت کلی می توان گفت سبک های رهبری مربیان عاملی مهم و پیش بینی کننده در رضایتمندی ورزشکاران است. از آنجا که رضایت بخش ذاتی مشارکت ورزشی است، بدون رضایت ورزشکاران به دنبال دیگر منابع کسب موفقیت و لذت می روند. از این رو مربیان باید با اتخاذ سبک های رهبری مناسب در جهت ایجاد رضایتمندی در بازیکنان بکوشند. براساس نتایج به دست آمده می توان گفت که مربیان لیگ برتر جودو با تأکید بر سبک دموکراتیک در جهت ایجاد رضایتمندی در بازیکنان اقدام کرده و سعی می کنند با این سبک رهبری در ورزشکاران خود رضایتمندی بالایی ایجاد کنند و در نهایت شرایط ارتقای عملکرد تیم را مساعد گردانند. از آنجا که با اعمال سبک رهبری دموکراتیک مربیان ورزشکاران را در انتخاب روش های تمرین، اهداف، روش اجرای حرکات و... سهیم می دارند؛ پیشنهاد می شود که مربیان پیشنهادهای ارائه شده از سوی جودوکاران را مدنظر قرار دهند و براساس شناخت خود و مصلحت تیم، تصمیماتی را اتخاذ کنند که در نهایت به رضایتمندی آنان منجر شود. همچنین توصیه می شود که مربیان لیگ برتر جودو علاوه بر اعمال سبک رهبری دموکراتیک، به ابعاد رضایتمندی جودوکاران خود نیز توجه خاصی داشته باشند و تنها به بعد رضایت از عملکرد فردی متمرکز نشوند، زیرا دیگر ابعاد رضایت مانند رضایت از عملکرد تیمی و تعامل با مربی می تواند نقش عمده ای در پایداری مربی در تیم داشته باشد. از این رو برای نائل شدن به این هدف مربیان با درگیر کردن جودوکاران در تصمیم گیری های جمعی و سعی در ایجاد تعاملات مثبت روانی و دوستانه با آنان می توانند این ابعاد رضایتمندی را پوشش دهند.

منابع و مأخذ

۱. انشل، مارک، اچ. (۱۳۸۰). "روانشناسی ورزش از تئوری تا عمل". ترجمه سیدعلی اصغر مسدد، انتشارات اطلاعات.
۲. جباری، غلامرضا. کوزه چیان، هاشم. خبیری، محمد. (۱۳۷۹). "بررسی سبک رهبری، توانایی ها و نحوه عملکرد مربیان فوتبال باشگاه های دسته اول و دوم کشور". نشریه حرکت، شماره ۶، صص ۱۲۰ - ۱۰۳.

۳. خوران، هادی، خبیری، محمد، احسانی، شیدا. (۱۳۸۷). "ارتباط بین رفتارهای مختلف رهبری مربی از دیدگاه ورزشکار سطح رضایتمندی ورزشکاران". مقاله پوستر در همایش ملی مدیریت ورزشی با تأکید بر سند چشم‌انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران، آکادمی ملی المپیک و پارالمپیک.

۴. مارتنز، رینر. (۱۳۸۵). "روانشناسی ورزشی، راهنمای مربیان". ترجمه محمد خبیری، چاپ اول، تهران، انتشارات کمیته ملی المپیک، ص ۹۸-۱۰۶.

۵. نوروزی سیدحسینی، رسول. زردشتیان، شیرین. کوزه چیان، هاشم. احسانی، محمد. (۱۳۹۰). "ارتباط درک رفتارهای رهبری مربیان با اهداف پیشرفت و رضایتمندی بسکتبالیست‌های نخبه ایران". مجموعه چکیده مقالات همایش ملی تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد آیت اله آملی، آمل. ص ۱۸۰.

6. Andrew, D. P. S. (2004). "The effect of congruence of leadership behaviors on motivation, commitment and satisfaction of college tennis players". A dissertation submitted to the Florida state university.

7. Case, R. W. (1984). "Leadership in sport: the situational leadership theory". *Journal of psychology education, recreation and dance*. 55(1).

8. Chelladurai, P. (1984). "Discrepancy between preferences and perceptions of behavior and satisfaction of athletes in varying sports". *Journal of Sport Psychology*. Vol. 6 (1). PP:27-41.

9. Chelladurai, P. and Riemer, H. A. (1997). "A classification of the facets of athlete satisfaction". *Journal of sport management*, 11, PP: 133-159.

10. Chelladurai, P. and Riemer, H. A. (1998). "Measurement of leadership in sport". In J. L.

11. Chelladurai, P., and Saleh, S. D. (1980). "Dimensions of leader behavior in sports: development of leader scale". *Journal of Sport Psychology*, 2. PP: 34-35.

12. Chen, Chien – Ting. (2007). "The effect of coach leadership behaviors on players' satisfaction in collegiate basketball in Taiwan (China)". *United states sports academy*.

13. Chia – Fen, H. (2006). “A study of perceived coach leadership behavior, team cohesion and athlete satisfaction for junior high school soccer teams”. *Master’ thesis, China.*
14. Coatsworth, J. D. and Conroy, D. E. (2009). “The effect of autonomy – supportive coaching, Nedd satisfaction and self – perceptions on initiative and identity in yough swimmers”. *Developmental Psychology, Vol 45 (2). PP. 320-328.*
15. Dwyer, J. M. and Fischer, D. G. (1990). “Wrestlers’ perceptions of coaches’ leadership as predictors of satisfaction with leadership”. *Perceptual and motor skils, 71. PP:511-517.*
16. Eys, M. A., Loughead, T. M. and Hardy, H. (2006). “Athlete leadership dispersion and satisfaction in interactive sport teams”. *Psychology of Sport and Exercise, Vol. 8. Issue 3.*
17. Farenti, C. (2008). “Exploring leadership behaviors and cohesion in NCAA division III basketball programs”. *Doctor of philosophy, Ohio state university, Health, physical education and recreation.*
18. Gill, D. L. (2000). “Psychological dynamics of sport and exercise (2d edition)”. *Human kinetics.*
19. Hatamleh, M. R. (2009). “Coach’s leadership behavior as a predictor of satisfaction with leadership: perceptions of athletes with physical disabilities”. *Associate professor of sport psychology, Yarmouk university.*
20. Ipinmoroti, O. A. (2006). “Exhibition of transformational leadership behavior by Nigerian college coaches: effects of athletes’ satisfaction on individual performances”. *Department of human kinetics and health education. Tai solarin university of education. Nigeria.*
21. Karreman, E., Dorsch, K. and Riemer, H. (2009). “Athlete satisfaction and leadership: assessing group – level effects”. *Small group research, 40, P: 720.*

22. Khalaj, Gilda, Khabiri. Mohamad, Sajjadi. Nasrollah (2011). "The relationship between coaches' leadership styles and player satisfaction in women skate championship". *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, Vol. 15, PP: 3596-3601.

23. Loughhead, T. M. and Carron, A. V. (2003). "The mediating role of cohesion in the leader behavior – satisfaction relationship". *Psychology of sport and exercise*, Vol. 5, Issue 3.

24. Nazarudin, M. N. B. H. Fauzee, M. S. O. Jamalis, M. Geok, S. K. and Din. A. (2009). "Coaching leadership styles and thlete satisfactions among Malaysian university basketabl team". *Research Journal of International Studies*, Issue 9.

25. Oliver, Emily J. Hardy. James, Markland. David (2010). "Identifying important practice behaviors for the development of high – level youtgh athletes: exploring the perspectives of elite coaches". *Journal of Psychology of Sport and Exercise*. 11. PP: 433-443.

26. Riemer, H. A., and Chelladurai, P. (1995). "Leadership and satisfaction in athletics". *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 17, PP: 276-293.

27. Riemer, H. A. and Toon, K. (2001). "Leadership and satisfaction in tennis: examination of congruence, gender and ability". *Faculty of physical activity studies. University of regina*.

28. Ronayne, Lindsay Seana (2004). "Effects of coaching behaviors on team dynamics: how coaching behaviors, influence team cohesion and collective efficacy over the course of a season". *Master of science in sport studies, physical education, healgh and sport studies, Miami university*.